

BESEDNIK.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

Izhaja 20. vsakega mesca.

Velja celoletno 2 gld. — polletno 1 gld.

List 8.

V Celovcu 20. avgusta 1877.

Leto IX.

Nesrečnica.

(Ruski spisal M. Vovčak; poslovenil Ivan Naglič.)

(Dalje.)

V.

Bože! kakó je gospa Horpino zmerjala. Dva tedna jej ni smela pred oči.

A Nasta mi govori: Vidiš, zato je mati zamišljeno hodila, to jo je skerbelo! Ko sem bila še otrok, pripovedovala mi je že o dedih naših, svobodnjakih, pa je tudi sama zaželela svobode. Veselejša je bila tedaj. — To reče, a sama se zamisli. — Drugače je bilo! Pripovedovala mi je naprej, kako so dedi naši kot svobodni kozaki na Dnjepru živeli, ter pela mi pesni o tej davnosti . . .

— Tudi ti, Nastica, si vedno zamišljena — pokaram jo.

— Vedno sanjam o starej svobodi. Nemirna sem, vedno nekaj pričakujem, a sama ne vem kaj . . . Misli mi rojé po glavi, a spanje se me ogiblje. Zaspim li, sanjam samo — o svobodi.

VI.

Nasta stopi v šestnajsto leto. Gospa jo uči vezti, šivati, a ona je razumna in sposobna, vsega se berzo nauči. Gospa se razveseli, začne prevzemati tudi tuje delo. Ako je kdo potreboval šivilje, rekla je: — Imam deklico, sosed, izverstno šiviljo — pa daj Nasti delo. Lep denar je za to dobivala, ali tudi Nasta se je do sitega nadelala. Sirotica, vedno sedi pa šiva! A tako je še mlada, tako živa; serce se jej od vsake besede širi, v njej rojé vesele dekliske misli, ona bi se mlada veselila, po zelenem polju v tihem večeru, z zvezdnato nočjo poigrala, ljubeznjive besede v tihej mesečini poslušala! Druga bi zajokala pa vtihnila. Ali Nasta ni bila takova. Koliko je ona solz prelila — Bože moj! Tajala se je kakor vosek. Sjajne oči so jej potamnile, postala je merka kakor mati njena.

VII.

Gospa je odšla nekam v goste, a od mlade gospôde ni bilo nikogar doma. Napravive se, ter greve k Nasti jaz in Čajkova. Nasta je šivala v

gospijnej sobi. Vstópive in vidiwe, kakó deklica z rokama lice pokriva, pa joče, joče, da jej sape primanjkuje.

— Kaj ti je Nasta? — vprašam jo.

A Čajkova gleda samo na hčer, ne spregovori ni besedice, ter se vsede!

— Kaj ti je?

Nasta mi na okno pokazuje, na ulico maha.

— Kaj je tamkaj, golobičica?

— Ljudje so tamkaj — reče — živé, hodijo, božjega se sveta vesele, a jaz pri tujem delu umiram.

— Zlató moje — tolažim jo — ali misliš, da si ljudje ne vedó za nesrečo?

— Kaj nesreča? Ne bojim se jaz nesreče: Jaz ne poznam ni sreče, ni nesreče — živa se v kamen prominjam!

Pogledam na Horpino: sedi, posluša, in kakor da jej je ta pesen znana, ni z glavo ne migne. Nasta globoko vzdihne, si drobne solzice obriše, ter naju zaprosi — sedite, mamica, bliže k meni. Razvedrite, tolažite me, tetka!

Bože! kaj jej vem govoriti!

— Nasta ne toguj, ne joči . . .

Ali ona ne posluša, ne pazi, oklene se matere: — Mati, mamica sladka, recite mi vsaj besedico! Duša moja je bolna, serce moje vene . . .

— Kaj naj ti rečem? — merklo odgovori Čajkova. — Pomoči — ni. Nenadejano pride nekdo.

— Gospa — preplašim se — gospa! — A ona je že pri vratih.

VIII.

— Vidiš, vidiš — reče čmerno — kaka skupščina! Kedar mene ni doma, ti še mar ni delo.

Vzame srajco od Naste, pogleda jo! — Ti nisi ničesar sèšila!

— Glava me boli — odgovori zamolklo Nasta.

— A brez posla sedeti od tega te ne boli glava? Nesreča, po materi si se vergla. Morebiti si tudi ti zaželela svobode? Jaz vam bodem dala svobode!

Stopi na prag, re da iziti ni meni ni Čajkovej.

— Hranim jo, oblačim, a ona potepenka še ne dela ničesar!

— Delam li za sebe? — odgovori Nasta, sem li sebi kaj zaslužila? — pristavi s tužnim, bolnim glasom.

— Pa ti bodeš meni tako odgovarjala? Čakaj, te še nisem pameti naučila. — In začne jo tolči.

Le tolcite, le tolcite, pa recite, da se vam še za to zahvalim.

— Molči, molči, celo življenje ti gorjé in pomagaj!

— Naj bode!

Pogledam gospo — razserdila se je, razžarila, pogledam deklico, bleđa, grozna, na Horpino — temán, čern oblak.

Na našo srečo pride gospôda. Gospa pahne Nasto iz sobe. — Tako je moje življenje! — počne tožiti, nesreča se mi še posmehuje! A zakaj! Ker

je nisem naganjala, tolkla kakor druge. Oče moj sladki (pogleda na sliko) si li sanjal, da se bode tvoja hči — kneževna, morala jeziti se nad takim gadom?

Gospôda jo začne miriti: A zakaj se serdite? Je-li vreden gad, da se brigade zanj? Pojdimo rajše k večerji . . .

O življenje, življenje! Dokler si mlad, delaš in delaš, a ostaneš siromašen, sramoten. A kedar pride starost — mlada leta, česa bi vas tedaj spominjal?

IX.

Molčimo, ničesar ne govorimo. Iz gospijinih sôb odmeva pusta šala, glasen govor, smeh.

Gospa prorokovala je gospôdi iz kart, pripovedovala, pela. A pesen njena govori o nekem milem drugu, kateri je ne ljubi, ne dohaja, kateri jo pozablja.

A pri nas je tiho. Na ognjišču gorí. Jaz v jednom, a Nasta v drugem kotu. Čajkova suče se kakor senca okolo ognja. K Nasti prileti sosedova deklica: — Nasta, dušica, pojdi k meni, da se malko pogovorive . . . Zakaj si otožna? Ne bodi ti žal, da te gospa ne pušča. Kedar si prosta; a ti pridi, nadomesti, kar izgubiš.

— Ne bodem nadomestila, nikedar ne bodem! — odgovori Nasta britko. Vesela golobičica spustila je glavo, vzdihnila in — zamolknila.

Odsehnal, ko se zmračí, Nasta nekam izgine. Takó ne dva, ne tri večera!

Nekega večera léžemo spat, a Naste ni. Po dnevi je nismo videle; bila je delala pri gospi, a v večer, ko se je zmračilo, izginila je.

Čajkova se ni vlegla, sedela je, ter čakala hčer. Jaz ležim, ne spavam: težko mi je pri sercu, Bože moj, težko.

Začele so že zvezde ugaševati, ko pride Nasta.

Mati jo vpraša: — Kje si bila hčerka?

A glas njen kakor počena struna.

— Ne vprašajte me, mati moja, ne vprašajte! — odgovori tiho. A besede njene odmevale so v sobi kakor jok.

— Kaj delaš, otrok? reče zopet Čajkova. — Kaj si se zamislila? Zopet nesreča na mojo staro glavo!

A hči se je vlegla: leži, molči kot — ubita!

— Kje si bila? Reci! kje si bila? — A ona ne posluša ni prošnje ni grozitive, molči ter — molči!

X.

Drugega dne v večer čakala jo je Čajkova na vratih. Deklica izleti, a ona jo prime za roko. — Kam hočeš? Verni se!

Vernila jo je, pripeljala v sobo. Celi večer presedala je Nasta v kotu. Dene roke navskriž, povesi oči na tla, ter ne čerhne ni besede.

Odsehnal je vedno takó — ne pazi li mati, deklica vbeží. Prosila, zaklinjala jo je, a ona ne odgovori. Tudi zasledovali sve jo . . . ona gre, ozira

se plaho, opazi nas, pa poskoči, poletí kot na krilih! Niti mlado je ne bi doletelo, a kamo-li jaz ali stara mati. Ne mara za besede, za solze, za ničesar se več ne zmeni.

Kako je pri nas tužno, tiho, gluho! Jaz bi se pogovarjala z materjo ali hčerjo, — ali ne smem, komaj si upam pogledati ju.

Nekega večera sedive jaz in Čajkova v sobi. Gospa je ležala, vse je že vtihnilo. Naste ni. Sedive dolgo. Slišati je samo kakó na vertu veter z listjem poigrava, kakó slavček prepeva.

Na enkrat začujeve Nastin krohot. Skočive po konci, jaz se celo prestrašim. A Nasta odpre vrata, stopi na prag, ter se začne na ves glas smejati. Luč je že pojemala. Nasta stoji razžarena, oči jej goré, stoji, ter se smeje. Mati jej stopi nasproti, ter jo počne motriti. Nasta začne govoriti, a tako veselo, da mi je od žalosti seree pokalo. — Mamica, vi ste me morebiti čakali? Eto pride hčerka. Kaj me gledate, mamica? Ali me ne poznate? Jaz sem tù, jaz. Vesela sem, vesela!

Postopila, zazibala se je Bože! ona je — pijana.

Komaj pride do stola, sede.

— No, mamica, našla sem človeka, kateri naju bode osvobodil. Svobodni bodeve, svoji, zá-se bodeve delali, zanj Boga prosili. Čeravno me sedaj še pred svetom skriva, jaz sem mu hvaležna, klanjam se mu do zemlje. Gospa néma nikake pravice do naju! Ona néma zemlje . . . rekel mi je. Me sve, mamica, kozaškega rodú . . . zakaj bi se v služenjstvu postarali? Ne! on naju bode osvobodil. Tudi njo bode (pokazala je na mene). Vesela sem, vesela, mamica moja! Kedar sem žalostna, on mi daje denarja, . . . jaz kupujem žganja . . . zvezde mi migljajo pred očmi.

Takó govori in smeje se. A Čajkova posluša, oči od nje ne premakne. Nasta se nasloni na stol in zaspi. Tudi luč je že ugasnila. Temna noč ju je pokrila.

XI.

Od tega časa bila je Nasta vsak večer pijana. Tudi po dnevi včasih izgine ter se napije. Tudi gospa že ve, serdi se, sramoti njeno mater. — Ti si mati, zakaj jej ne braniš?

Začela jo je zaperati, ali ona vedno vbeži. Gospa jo zmerja, tolče.

— Le, le napila se bodem, pozabila bodem, — rekla je navadno Nasta.

Česa ni gospa storila! Pred gosti jo je trezno sramotila: — eto dike, eto zlata, eto nesreče!

Ona kakor da ne čuje. Ako se gostje nasmejejo, nasmeje se tudi ona.

Gospa jo serdito kara; — Po dnevi mi vsaj delaj, a potem naj te voda nôsi!

Zaperala jo je, čuvala jo po dnevi. A v večer ko jo pusti, že izgine v mraku.

(Konec prihodnjič.)

Zgodovinske in potopisne čertice.

(Spisuje L. Ferčnik.)

(Konec.)

V Inomostu.

17. oktobra. Zgodaj imam že srečo. Znanca, katerega nisem vedel, kje iskati, najdem v samostanski cerkvi Uršulinarski; dobil sem tovarša za cel dan in ker je bila ravno nedelja in zraven še god obletnice posvečenja vseh cerkev, ponujala se mi je lepa priložnost, opazovati pobožnost Inomoščanov. V družbi obiskujeva cerkve — cerkev frančiškansko, kjer je bila velika maša ravno končana in je oče frančiškan začel pridigati, potem cerkev oo. Jezuitov, v kterej je P. Wieser, odličnemu poslušalstvu jedernato razlagal pomen evangelija: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega“ povdarjaje, kaj tirja cesar od vojakov, uradnikov i. t. d.

V cerkev oo. Servitov greva gledat prekrasno venčano podobo Matere božje najsvetejšega serca, tudi tukaj je cerkev polna in prelepo cerkveno petje. Na kolodvoru vidiva nemškega cesarja Viljema I. Inomoščanje in Tirolei niso se zanj menili, kajti na kolodvoru ni bilo niti vojakov, niti gospode, niti kmečkega ljudstva. Hladno, hladno so ga sprejeli; naši prusofili bi mu že napravili slajniši sprejem. Po južini se peljeva v Hal. Mesto na prijaznem hribcu in v sredi stara cerkev iz 13. stoletja, kateri je nedavno požar streho vpepelil, znotraj cerkve se pa ni zgodilo škode. Po vsem Tirolskem je razširjeno častenje presvetega Serca Jezusovega in povsod se najdejo pobožni molilci pred sliko téga najmilejšega Serca.

Pod naslovom: Veselite in od veselja se radujte, kajti vaše plačilo je obilno v nebesih, sem videl naslikane razne stanove: papeža, škofa, duhovnega, mniha, zakonske, kupce, rokodelce, kmete, zvezdoznance in rudarje, ki kopljejo sol i. t. d. V posebni kapelici veliko darov in voščenih podob, na stropu slikarije na presno od Adama Melk. Pol ure od Hala je romarska cerkev matere božje v Absamu; tudi to si greva ogledat in prideva ravno prav k večernicam. Med tem pa zamudiva vlak in ker se nama ni dopadalo po mestu postopati in čakati do večera drugega vlaka, se napotiva peš v Inomost nazaj. Tem bolj sva imela priliko si okolico dobro ogledati ter v spominu ohraniti. Še pol ure pred mestom naju noč dohiti, ravno ko sva bila svetlobe najbolj potrebna, zakaj po dolgem deževji je bila cesta pred mestom in poleg Ina blatna in slaba. Toliko bolj je nama dišala večerja in tirolsko vino v „Zvezdi“.

D drugega jutra 18. okt. zgodaj se podam na britof, ki slovi po svojih lepih spominkih. Obdajajo ga lope od vseh štirih strani, po lopah so pa vzdani spominki ali slikani na presno, — vstric vhoda je zala kapelica. Na spominkih sem bral marsiktera imena, ktera sem si zapomnil iz javnega življenja, n. p. S. Moriggl-na, Aleksandra Kolina, umetnika, ki je izdelal mnogo občudovane reliefe na spominku cesarja Maksa I. v frančiškanski cerkvi.

Proti desetim se ločim od Inomosta; vlak me odpelje čez Brenner.

Čez Brenner in po Bistriški dolini.

„Brenner“ daleč znan in mnogokrat imenovan, pa tudi dosti preklinjan od voznikov, ki so mnogo sto let se mučili z živino spravljati pridelke in blago južnih dežel na sever. Leta 1867 je ta posel prevzela železnica, ljudem pa odvzela kruha in zaslužka. Ko je postilijon zadnjokrat peljal pošto čez Brenner, je poštni rog in klobuk zavil v černo pajčolino in oštirji in točarice po vseh postajah so ga sprejeli s solznimi očmi. Železnica je pa tudi po teh gorah in dolinah napravila veliki prevrat, katerega bodo še le potomci pozabili.

Kaj pa je „Brenner“? Prav za prav je „Brenner“ prelaz ali sedlo, 4325' najnižje v centralnih alpih, čez katerega se gre od juga na sever, ali pa od severja k jugu, torej mejnik med jugom in severjem. Navadno se pa rabi skupno ime za vse gorovje med Inomostom in Briksenom. 4 leta, od leta 1864 — 1867, se je delala železnica čez Brenner in je dala inženirjem težavne naloge, ne toliko zaradi gorske višine, nego zaradi gorskih tvorb; usmrtila je tudi marsikterega delalca.

Pred kolodvorom Inomostnim stojé še enkrat prav dobro ogledam veličansko okolico, izprane, raztergane goličave na severni, prijazne gorice na južni strani, in potem hajd na vlak in čez Brenner.

Kmaló za Wilten-om se železnična proga pridruži rečici „Sil“, která priteče iz Brennerskega sedla, kakor da bi se hotla z njo tekmečati, která zna hujši gore prederati in hitreje letati. Pervi in najdaljši predor je pod „Iselsko“ goro, Tirolcem v častnem spominu iz l. 1809, ker tukaj so pod slavnimi junaki Andrej Hofer-jem in Haspingerjem naklestili Bavarce in Francoze, 12., 14. aprila in 29. maja. V Inomostu sem slišal starčeka navdušeno pripovedovati o téh slavnih bojih. Do Pač-a, prve postaje, sem štel 7 predorov. Kako melanholično se zvija stara vozna cesta poleg zelenih hribov visoko nad Sil-o rečico! Osamljena je, in gostilnice ob njej in žalujejo, ker ni slišati več pokanja voznikov in škripanja težko naloženih vozov. Vse se spreminja! Iz visokih bregov le cerkve še ponosno gledajo v doline in na ceste; le té in duhovni so Tirolcem še zvesti ostali. Kolika zatajba bivati v téh gorah in pri pičlih dohodkih! Treba je veliko zadovoljnosti, kajti vsakdo ve, da so duhovni na Tirolskem slabo plačani.

Od Pač-a do Matrej-a se železnica derži desnega Silinega brega in štirikrat goro preverta. Na kolodvoru vidim lepo obdelane granitne kose; Bog ve, kam so namenjeni! V kupeji imam za tovarša častitljivega frančiškana iz Bolzane, P. Janez Nep. Šeyrin-a, kteremu sem prav hvaležen za mnogotera izvestja o Tirolih in tirolskih umetnikih. A dvema gospodoma se ne more služiti; dokler sem se z njim pogovarjal, nisem vtegnil opazovati okolice, po kterej smo se vozili.

V Steinach-u zopet postaja; vozili smo se do tje le 12 minut ob levem bregu Silinem. Tu se stoči dolinica „Gšnic“ od zapadne strani. Kmaló potem se zavije proga v Šmirnsko dolinico, naredi v predoru več kot

polkroga okoli vasice St. Jodoka in se verne k svoji družici „Sil-i“ nazaj. Memo postaje Gries pridemo skoz sotesko do jezerca na Brennerju in kmalo tudi do postaje „Brenner“. Tu se loči vodovje Jadranskega in Črnega morja. V gori nad pošto izvira Silica in teče proti severju skoz jezerce —; na drugi strani priskaklja iz gore mladi Eisak in se oberne na južno stran.

Dobre pol ure pod sedlom stojé Brennerske toplice. Sploh je na Tirolskem mnogo kopelj, skorej vsaka dolina ima svoje, kar je posebno hvale vredno, da niso preveč drage.

Na južni strani je hujša stermina, da se človeku skorej grozi, ako ugleda v globočini vas in postajo Gossensass in si pomisli, kako boš prišel tú doli po nevarni železnici.

Pod Gossensas-om je moral celo Eisak se umakniti železnici. Skoz živo skalo so mu prevertali strugo, kajti on potrebuje manj prostora, nego železnica; v staro strugo se je pa vlegla železnica. Vlak obstoji pred Štercing-om, starim mesticem s starinskimi hišami na kupu, nekdej premožno po rudninskih jamah, zdaj pa ubožno. V okolici je razupito Stercingsko močvirje, ktero bi radi posušili, toda potrebnega zaklada še niso staknili. Tirolci pravijo, da morajo neomožene device po smerti na tem močvirju med ternjem bivati, dokler se ne rešijo.

Pol ure za Stercingom proti zapadu je soseska zgornji in dolnji Telfes, od nje je morebiti naš nepozabljivi baron Beust dobil recept za njegov dualizem, s katerim je osrečil ubogo Avstrijo. Telfes sta dve vasici, strogo ločeni, vsaka ima svojo cerkev, duhovna pa le enega, ki mašuje eno nedeljo v eni, drugo nedeljo v drugi cerkvi, duhovnija pa je ravno v sredi med vasicama v samoti tako, da nima pomoči blizo, ako ga napadejo roparji. Leta 1813 po noči od 6. — 7. julija se jo to res prigodilo. Roparji so tedajšnega duhovna Ferdinand Dannerja napadli in tako ranili, da je kmalo potem zamerl.

Od Stercinga se pride po Ridnavnski dolinici pod Stubajske ledenike, po drugi dolinici pa čez Jaufen v Pasejersko dolino in v Meran.

Od Stercinga dalej do Franzensveste so še postaje Freienfeld, Grasstein, v Franzensvesti se pa železnica razvodji v dve panogi: v panogo Franzensveste-Belak in Franzensveste-Briksen.

Na kolodvoru Franzensveste se je vlak mudil tri četert ure.

V Franzensvesti je železnica napeljana ravno skoz terdnjavino ozidje in preskoči rečico Eisak na visokem, zidanem mostu.

Pri Mühlbachu stopimo v Bistriško dolino k rečici „Riene“, ktera priteče od Bistriškega sedla pod Toblahom.

Vintl. Ehrenburg, Bruneken so mi bili znani kraji, ker sem se tod že vozil. Pri Vintl-u že raste vinska terta, toda le čevelj visoka. Vina od Vintlske terte nisem okusil; bo mar le eviček. V Bruneku sem videl l. 1860 do delano cerkev, v kterej so ravno tisto leto kinčali strop s slikarijami v presno. Od Bruneka se vidi daleč noter v stransko dolino „Ahrenthal“, segajočo proti severju pod krimelske Turje. Olang, prav za prav, zgornji, srednji, doljni Olang, tri vasi, v hribih nad Riene-o.

Welsberg: v cerkvi slike Pavla Trogerja, rojenega Welsberčana proti jugu v dolinici. Prags so kopelje, od severne strani se steče postranska dolinica „Gsies“. V vasi se vidi hiša zunaj s slikami okinčana, nekdanja uradna hiša grofov Goriških, lastnikov Bistriške doline. Pot od Inihena do Welsperga sem l. 1860 peš premeril in mi je ostal dobro v spominu zavoljo silno nadležnega vetra. Nad Niederdorf-om na griču farna cerkev; v oltarjih ima slike od Martina Knolerja.

Na desni v osojnem hribu vidim veliko poslopje; to je kopelj „Maistatt“. V znožji hriba teče rečica: „Riene“, ktera pridera od juga iz divje Höllenšteinske soteske. Na levem višju je vas Toblah in še višej vas Aufkirchen. Pod vasjo Toblach pa sedlo: Toblaško polje, boljše reči: močvirje, iz katerega zajema mlada „Drava“ svoje prve vodice. Verh Toblaškega polja na razpotji Ampezanske in Briksenske ceste je visoko znamenje ali križ, kjer je večen veter. Tukaj se je že delal mrak; dobro da mi je bila dolina od Inihena do Lienca že dobro znana.

V Inihen-u je lepa, stara cerkev v romanskem zlogu iz rezanega kamna, granita, in sloveča slika: snemanje Kristusovo s križa v velikem oltarji. Eno uro za Inihenom v stranski Sentenski dolini je zopet kopelj. Pod Sillian-om se stečete 2 dolini: Villgratenska od severja, Kartiška od jugovzhoda. Po tej dolini se pride čez S. Lenart k izviru Zile in v Tiliach, Lukavo, dalej po Lešanski dolini v kotiče in zgornjo Zilsko dolino.

Blizo postaje Abfaltersbach zopet zdravilne kopelje. Od prejšnje pošte Mittewald do Lienca ob cesti ni vasi ali hiš; vasi in hiše so raznešene po hribih na severnem pogorju.

V Liencu se vstavim to noč v gostilnici vdove Franc Majerjeve, ktera je vsakemu priporočati, kdor hoče biti dobro in po ceni postrežen. Drugo jutro t. j. 19. oktobra hočem najpopred obiskati farno cerkev. V misli, da grem na zapadno stran, sem se bil obrnil proti vzhodu in jo zabredem na kolodvor. Še le ko pridem do rečice Isel, se zavedem in se obrnem nazaj. Kaplan Hölzl mi je razkazal, kar je v farni cerkvi zanimivega, dva nova oltarja, ne velika, vsak čez 1500 gld., slike od grofa Felsburga; posebno se odlikuje nova leca, izdelana po Stadlerju.

Vlak se je bil danes celo uro zakasnil, zatorej sem imel obilno časa iz kolodvora ogledovati lepo Lienško okolico. Memo postaj v Dölsach, Nikolsdorf priderdramo na Koroško in tukaj se častiti bralec od Tebe poslovim, ker koroško deželico si vtegneš, če hočeš, sam ogledati.

Žalost.

Tužno belno serce moje!
Mirno bodi, ne žaluj.
Skrivaj, skrivaj 'zdihe svoje
In esedo pomiluj!

P.

Kaznjenec.

(Priobčil Mérovčkov Prostoslav.)

Polk moj ležal je v Oranu v Algeriji, — pravil mi je star francosk podčestnik, s katerim sem se bil slučajno sošel v Terstu, ter sprijateljil se ž njim, — ko mi je dopovedoval čertice iz vojaškega svojega življenja. — Našemu oddelku došlo je nenadoma ne preveč razkošno povelje, naj se takoj odpravi v kulo Mers-el-Kibih, da onda straži zaperte vojaške kaznjence. Zdelo bi se človeku, da je dobro naorožanemu možu tolikaj kot nič izverševati oni nalog: a pak je to proketo težavno delo, poverhu pa še v deželi, kjer služba spojena ni z nikakoršnimi prijetnostmi. Hudobnejše, kukavnejše človečadi, kot ti razvojščaki, ne nahaja se gotovo nikjer drugej na vsem božjem svetu, tem manje pa v kakej drugej kaznilnici. Tatovi, ubijalci, ubežniki, nepopoljšljivi pijanci, ki so za čašico žganja tovarišu svojemu prerezali vrat, kervoloki pobijalci, s kratka, najhuja gnjusad afrikanske armade, nahajala se je tu; stražiti smo jo imeli, ter zganjati jo k mučnemu delu v luki in po cestah.

Lehko se umeje, da so nam ti lopovi, vzlic najstrožej disciplini nagajali po moči, ter često protivili se danim poveljem, — vzlasti pa, kedar so imeli za herbtom tamnico in začernelo nje ozidje. Tu ni pomagalo nič; ni prigo-varjanje niti z lepa, niti z gerda, — ni protenje, ni kletev ubozega podčestnika, ki je načeloval straži, ako ravno je imel pravico, vsacega ustreliti takoj na mestu, ko bi se mu protistavljal, ter ne hotel ga slušati, — vse je bilo bob v steno.

Bilo je meseca julija. Hudo je pripekalo solnce, nikake sapice ni bilo čuti. — Bil sem tedaj desetnik ter s svojo četo stražil kacic 20 do 30 kaznjencev, delajočih cesto, ki pelje proti pristanišču. Bilo je ob treh popoldne, niti najmanje ni bila še ponehala strahovita vročina: zdajci zalučil eden delavcev ogromno svoje kladvo, s katerim je drobil kamenje, v stran, ter leže v senco tik ceste stoječega drevesa. Bil je še mlad, jedva je bil osem in dvajsetih let; na obrazu se mu je bralo, da je dobre hiše.

„Vam je li mari slabo?“ zakličem jaz.

„Slabo? nikakor! Meni ni ničesar, a prevroče je, da bi delal.“

„Vaši pajdaši morajo prenašati isto vročino.“

„Da so mi tovariši tepci, menite li, da moram tudi jaz biti bedast?

Jaz ne delam nikakor!“

„Tako mi Boga!“ zagromel sem razljuten zbog take termoglavosti, „da se mi protivite le količkaj še, skusili boste kako tekne svinec, ki vam ga zapodim med rebra!“

„Kakor vam drago, desetnik; prosim vas le, povelite svojim ljudem, naj pri onem slučaju stopijo prav blizo mene, kajti zveden sem, da taka komisina gorjača ne strelja posebno izverstno.“ Rekši vzame velik kamen, pak si ga brezskerbno porine pod glavo.

Na obličji ni se mu brala niti najmanja razburjenost, ali zasmeh, niti

glas ni mu svedočil tega. To je bila nestrastna, hladnokervna duhovitost, ki je govorila iz nesrečnika. Nékako občudovanje, katero se nas nehoté loti v taci položajih in to celo najhujšemu človeku nasproti, mi je mahom zamorilo vspamtelo jezo.

„Jako ste še mladi, pa bi že umerli,“ zavrnil sem nasmehnivši se.

„Olovnica skozi možgane bila bi mi v sedanjem mojem stanju najblažja dobrotница,“ zavrnil je z istim mirom. „Da imam orožje, oj že davno bi si bil pomogel s sveta, obesil bi se lahko, ali vtopil, a proti takovej smerti imam nekako antipatijo, poverhu se mi je še prorovalo, da bodem vstreljen.“

„Na koliko ste obsojeni?“

„Malenkost, deset let. Menite li, da zamore količkaj izobražen človek tu prebiti celih deset let?“

„Mislim, da bi ravno olikan človek moral imeti več duševne moči, da možato prebije svojega zločinstva kazen.“

„Kakor je, ko bi morali vi le osem dni, pravim osem dni, preživiti med temi ljudmi, katere se vam zljubi nazivati moje pajdaše, — gotovo bi s svojim mišljenjem krenili drug pot. Pa mari veste vi, sem li zaslužil takovo strahovito kazen. Vam je li znan moj prestopok?“

„Preverjen bi moral biti celo, ker vas nahajam tu. Gotovo nijeden ni nedolžen tukaj.“

„Med „nedolžen“ in „lopovsk“ je še dokaj stopinj. Moja osoda naj vam služi v izglede. — Rodil sem se v St. Chámas-u v dolnej Provençe-i. Že v nežnej mladosti izgubil sem svojega očeta. Nekaj let pozneje posoprozila se mi je mati v drugo z necim višjim uradnikom kraljevega smodniškega stroja. — Živo mi je še v spominu, s kacin tesnočutjem sva v prvo s sestro, ki je bila leto stareja od mene, stopila v hišo sivolasega čmernega očeta. Kolikor sem jaz soditi zamogel, je mati moja kmalu obžalovala ta korak, kajti čisto sem jo našel v sobi z rudečimi očmi, bridko jokajočo. Tiha bolezen poprijela se je še jako terdne žene, in leto pozneje spremljali smo jo k gomili. Edino bitje, ki nama je skazovalo ljubav in sočut, bilo nama je zgubljeno. A čem zapuščenega sva bila, čem nesrečnejša, tem iskreneje sva se ljubila, tem bolje družila se drug družemu. Pa vsaj na vsem božjem svetu nisva imela nikogar, ki naju bi tudi ljubil in kogar bi ljubila midva. Terditi sicer ne smem, da naju bi imel oča terdo, ali da bi zaviral najino odgojo ali protivil se jej: a proti nama vedel se je vedno merzlo, hladno, kot terzec, ki prevzame kako blago za druga svojega. Nikoli ni naju pogledal lepo, s kratka, ljubil naju ni, a midva čutila sva to pri slehernjej priložnosti.“

„Prešlo je leto, a ž njim britka ura ločitve, katere sva se tolikaj bala. Sestra morala je v neko odgojevališče v Lion, a jaz na gimnazijo v Aix. Najina bolest, najina tuga, najine solze umeje le oni, katerega so ednake okoliščine odtergale edinemu bitju, za katero je kaj čutil v persih, ki mu je bilo najdražje. V teku petih dolzih let videla sva se samo dvakrat, a tem pogosteje sva si pisarila. Meni je vgajalo vojaško življenje. Pisal je tedaj moj

oče svojemu bratu, ki je bil stotnik v konjeniškem polku v Algeriji, da bi me pripravil k vojakom. Stvar se je rešila ročno. Z 18 leti vstopil sem v v konjeniški polk v Aixu, kjer je, kakor sem omenil, služil tudi moj stric. — Težka bila je ločitev od sestre. — Stric sprejel me je prav priserčno. Njegovemu poduku, njegovemu kretanju zahvaliti se imam, da sem berzo imenovan bil stražmeštra. Kmalu po mojem napredovanji ponudila se mi je ugodna prilika, kjer sem se izkazal hrabrega ter radi tega odlikovan bil s križcem čestne legije. Uvidite lahko, da mi je do zdaj bila sreča mila; zdaj pa se prične črna stran mojega življenja.“

„Stric dobil je bil za naju oba dva mesečen odpust, kateri sva hotela preživiti doma v Saint Chamas-u. Moja radost bila je zbog tega nepopisljiva, vzlasti še, ko sem bil poizvedel, da se je bila pred kratkem sestra Milka povernila v rojstveno hišo. Lehko bi jo bil zopet videl, lahko zgovarjal se ž njo, lahko pravil jej o prošlih nevarnostih, o svojih nadah in upih. To veselo svidanje, prvi dnevi mojega odpusta, katere sem preživel s svojo ljubeznjivo sestrico, da, ti dnevi bili so najsrečnejši trenotki mojega življenja. — A kmalu, prekmalu sem uvidel, da je jel stric, ki je imel poleg dobrih svojih lastnosti tudi napako, da je bil lahkoživen in dobrovoljen, postopati za cvetečo mojo sestro, ter dvoriti jej. To polnilo mi je dušo z bolestjo, obdajalo mi jo s hudimi mukami. Kmalu izpoznala je bila tudi Milka njegovo nesramnost. Sklenol sem, in tudi sestra mi je dovolila, naj vse obrazložim očetu. Nadejala sva se, da strogi mož ne bode terpel take oholosti, take podlosti v svojej hiši, ter takoj oddalil brata. Toda brez sočutja, kot navadno poslušal me je oče. „Oba sta prismojena,“ je dejal „če mislita to; vojašk moj brat vganja le burke. To ne more biti tako zlo; mogoče je jedva, da bi zahteval kaj nepoštenega. Povsem pa je Milka odrastla dovelj, da bi zavernila vsacega prederzneža, ko bi se vedel nespodobno. A da bi se radi njenega dičenja, zameril bratu, pak sperl se ž njim ter prepovedal mu hišo, to se mi niti ne sanja.“ Tak je bil odgovor; poterdil me je pa v sklepu tem strožje čuvati sestro, ker jej je bil brezserčni starec popolno odrekel svojo pomoč. Uvidel sem, da se moram brezpogojno spreti s stricem; menil pa nisem nikakor, da se bode vse to tako strahovito končalo.“

„Necega večera pridem pozneje, kot navadno domov. Nekako tesno mi je bilo pri srcu; nekaj mi je rekalo, naj pogledam po sestri. Krenem jo v drugo nadstropje, kjer je bivala. Precej daleč od njene sobe začul sem zamolkle stoke in klice na pomaganje. Skočil sem k durim, a zaperte so bile od vznotraj. Zaletel sem se vanje, ter poderl jih. Kakov pogled! Polu razpravljen, z razvozlanimi vlasmi ležala je Milka na blazinjaku, ter obupno borila se z mojim stricem, ki jo je deržal objeto ter trudil se, da bi jej z ruto zamašil usta. Dopovedati ne zamorem, kakovi čuti so mi mahom prodirali dušo, bliskoma zavesila mi je oči kervava koprena, — roka posegla mi je po meču. — trenotek še in stric ležal je s preklanim črepom poleg svoje žertve. — To mi je zločin. Nisem se branil, ko so me zakovali v železje, ter k polku gnali me v Oran. Obsodili so me na smert, a pomilostili me,

drugo obsodbo izrekli črez-me, da pridem na deset let v ječo. — Milka je stopila v red sivih sestra. Edino tolažilo, ki mi je še ostalo, — a še to je bolešno, turobno — njeni listi so, katere smem samo prečitati v navzočnosti ravnateljevi, a nato oddati jih. Da bi brali le eno samo njeno pismo, istinito, morate jo ljubiti, morate jo čislati, ako ravno vam je do cela neznana. Uboga Milka! Koliko je preterpela že zavoljo mene, koliko bode še ko pozive o mojem žalostnem koncu! Jaz ne bodem umerl navadne smerti; to mi je zagotovljeno.“

„Od kod znate to?“ pital sem ga z nevernim smehljanjem.

„Stara ciganica proročevala mi je to. Kaj dobro se še spominjam osodolnih besedi, da si je temu že deset let. „Prolival bodeš kerv,“ dejala mi je, „in če te ne zadene petero olovnic, prodrè te njih dvojica.“ Dokaj ljudi mi je zagotavljalo, da so se še zmiraj uresničevala prorokišča starikina. Zakaj naj bi pri meni bil izjemek?“

V teh besedah bilo je izraženo ono terdno prepričanje, proti kateremu vsi pametni vzroki ne zamorejo nič. Nisem mu zato vgovarjati hotel, po verhu pa še, ker je bobnar naznanjal delopust. Nesrečnikovo ime pak sem si bil zabilježil v svojo knjižico.

Dva meseca, katera smo prebili o kuli Mers-el-Kibihir nisem bil videl Lefabra, — tako je bilo onemu kaznjencu ime. Ekspedicija, katero smo imeli proti sovražnim domačinom, oddaljila nas je za kake tri mesece iz Orana. Do čista sem bil že zabil Lefabra. Ko smo se bili povernili, iznenadi me necega dne sledeče četino povelje:

„Vojaško sodišče Oranske pokrajine je vojaškega kaznjenca Julija Lefabra, ki je straži iztergal puško, smertno ranivši jo, soglasno obsodilo k smerti. Četa naj se jutri rano ob šestih k obsodbinej izveršitvi postavi običajno na velicem dvoru kule Mers-el-Kibihir.“

O določenej uri pripeljali so Julija Lefabra v osodni četirikot. Niti lice, niti vedenje značilo mu ni ne najmanje bojazni ali vzplamtenja. Ko so mu še enkrat brali obsodbo, oziral se je na vse strani. Ne znam, je li to veljalo meni, me je li spoznal v versti stoječega? Menil sem opaziti, da mu je legak smeh legel na ustni, ko se mu je oko spojilo z mojim. — Odperl se je četirikot, — pet vojakov je izstopilo. Že preje si je bil Lefabre izprosil, da umrè z nezavezanimi očmi, ter da bode povelil sam. Strelec je še prosil posebej, naj ne sprožijo preje, nego jim velevala. Dejal je: „Nočem, da bi mislili, da nimam toliko moči in poguma, izustiti to besedico.“

In poslednji trenotek, ko je petero pušek šterlelo mu nasproti, ni se promenil v ničem. Povelje: „Palite!“ izustil je naglo, močno, in takoj potem brezduh zgrudil se na zemljo. Kot običajno, defilirala je četa pred mertvim obsojencem. Nijedna rana ni mu kazila obraza, — obličje bilo mu je mirno kot spečemu detetu. Pri tem pogledu spomnil sem se besedi stare ciganičice: „In da te ne zadene petero olovnic, prodrè te njih dvojica!“

Kervavo prorokišče spolnilo se je bilo do pičice, kajti le dvoje krogelj proderlo je bilo persi nesrečnemu Juliju Lefabru!

Olomuc.

(Krajepisni obraz, spisal Andrejčekov Jože.)

Prišedši iz mesteca Prostějova (nem. Prosnitz) čez nekoliko nevisocih, lepo obdelanih in obsejanih hribov, razprostré se ti nakrat pred očmi lepa podolgasta raván, ki se poteza proti jugoizhodu. To je Hana, slavna rodovitna Hana, žitnica Moravska, kjer prebiva jedernati, pobožni slovanski ljud — Hanaci. Krasna, res krasna je ta raván, obdelana od pridnih kmetovih rok — podobna lepemu vertu.

Gledi, ravno zahaja solnce ter zlati s svojimi zadnjimi žarki bližnje goré okrog in zvonike belih cerkvá po hribih. Kako krasni pogled od tod! —

Ravno nasproti, na severo-vzhodni strani se potezajo posamezne odrastlike moravsko-slezkih Sudet. Lepó so obraščene te goré do verha s smrečjem in bukovjem, na podnožji pa se versti vas za vasjo med rodnim poljem. Na enem teh hribov se dviga prijazna cerkev z dvema stolpoma in ob obeh straneh veliko poslopje, — to je sveta Gora (česki: svatij kopeček). Od vseh krajev romajo tu gori pobožni prebivalci iz bližnjih in daljnih krajev, zlasti pa Hanaci, da bi počastili Mater božjo ter se priporočili v njeno varstvo; pa tudi meščan rad zapusti svoje prašne ulice ter se podá tjà gori, kjer veje čista, zdrava sapa, in kjer se mu odpira krasni pogled na vse strani. Od tod lahko pregledaš celo Hano in noter tje do českih gorá sega okó. — To cerkev je vstanovil olomuški meščan Andrizek v čast obiskovanja Marijinega. Najprej je bila ta cerkev podružnica opatije Hradiške pri Olomucu, pozneje pa, ko je bil ta samostan odpravljen, oskerbovali so cerkev na sv. Gori svétني duhovni, dokler ni prišla leta 1847 v roke pražkim premonstratenzom, ki jo še dan današnji oskerbujejo.

Tam doli na vzhodni strani se dviga izmed hribov precej visoka stožčasta gora, na kojem verhu se blišči sivkasta pičica. To je gora Hostin, kjer je leta 1241. Jaroslav iz Slivne potolkel Tatare, ki so se pridervili iz azijskih step ter se razlili po Ruskej, Polskej in Moraviji žugaje pogin Slovanom. — Koj po onej srečnej zmagi so tukaj napravili okoličani kapelico Matere božje, pozneje pa je dal sezidati mesto premajhine kapelice, ki ni zadostovala obilnim, sem prihajajočim romarjem, grof Janez Rotal lepo cerkev; leta 1787 je bila na višje povelje zaperta in deloma razdjana. Pozneje so sezidali tu gori iz miloserčnih darov, ki so jih radi prinašali pobožni okoličani novo cerkev, ki se še dan današnji prijazno ozira s svoje visočine po okolici, spominjaje prebivalce one slavne zmage, ki so jo dobili njihovi hrabri prededje boré se za vero in dom. Koj pod cerkvijo izvira studenec, ki je, kakor pripoveda pravljica, privrel iz zemlje na priprošnje kristjanov, katere so oblegali Tatarji, in ki so že hude žeje ginili. — Leta 1865. so napravili po prizadevanji verle Bistriške duhovščine lepo, kolovozno pot na goro, ki mnogo zlajšuje romarjem hod tje gori.

Pa ozrimo se sedaj v dolino.

Prijazna reka Morava se vije med polji in travniki po rodovitni Hani ter beži dalje v široko Donavo. Od obeh bregov stakajo se manjši in večji potoci vanjo in gosto jelševje in verbovje senči njeno pobrežje.

Krog in krog na okol, bolj ali manj narazen se dvigajo posamezni kopci (holmei) s travo obraščeni, v njih središču pa, na otoku, ki ga nareja Morava, stoji stari, mogočni Olomuc. — Več nego dvajset unanjih ostrogov (kastelov), ki so deloma pa tudi v ravnini, krije notranjo olomuško terdnjavo. Ti ostrogi so bili narejeni že v novejših časih, a pri vsem tem, da so v tako obilnem številu, vzdržali bi komaj dolgo obleganje, ker niso dokaj trdni, nekteri celó iz samih nasipov in kolov brez zidovja.

Iz Olomuea peljejo ceste na vse strani, z lepimi kostanjevimi in topolovimi drevoredi, katerih pa so mnogo posekali leta 1866, ob času vojske. Vsaka terdnjava ima že sploh žalostno osodo, pa si ne more napraviti krasnih zasad, enakih prostim mestom, kajti ob času vojske nemila sekira vse poseka in ogóli ter uniči trud pridnih meščanov.

Poglejmo sedaj v sredino terdnjave, v Olomue sami. Široka cesta nas pelje po ovinku skozi obmestje do Terezijnih vrat, odkoder pridemo po mostu na verige v terdnjavo.

Olomuc ni velik, šteje samo kaeih 17.000 stanovalcev, a vendar je terdnjava perve verste v Avstriji. Okoli in okoli ga obtaka Morava in visoki, močni nasipi in globoki okopi ga varujejo. Skozi štiri vrata se pride vanj, ki so na raznih krajih napravljene; Terezijna vrata na jugu, Katarinina na vzhodu, grajska na severju in potem tako imenovana nova vrata. Razun tega ima še tri manjše izhode za pešče: Mihaelski, Hradiški in Litovelski izhod. Od Terezijnih vrat, odkoder derže potem ozke ulice na levo proti Litovelskemu izhodu, pride se na gornji terg, najlepši prostor v Olomucu. Tukaj stoji gledišče, ki pa je čisto skrito med drugimi poslopji, potem glavna straža, na vsakej strani z eno haubico, ki pa ne vem, čemu ste tukaj ali zarad strahú ali parade, kajti pri vsem tem, da ste pokriti, so vendar že kolesa operela, da bi se gotovo polomila pri prvem strelu. Pa pustimo ju stati, gotovo ima marsikteri Olomučan velik „rešpekt“ pred njima, ali vsaj spoštovanje, ker je blago že jako staro, tedaj redko. — Glavne straže se derži sodnišnica, staro, veliko poslopje z visokim stolpom. To sodnišnico je dal sezidati mejni grof moravski Jošt leta 1378, ki pa je bila odtakrat že mnogokrat popravljena in prenavrejena. Omembe vredna je na zahodni strani stolpa stara umetna ura, ki pa je sedaj poterta. Ta ura je kazala leta, mesece, dneve in ure. Kader je ura bila, prihajale so različne podobe na dan, na primer: štirje evangelisti, smert i. t. d., katerih je vsaka s kladivom vdarila na zvonček, a potem zopet izginila. Pa še družih mehaničnih umetnosti je bilo ondi več napravljenih. Pravljica pripoveda, da je to uro naredil priprost mladenič, in olomuški gospodje, ponosni na tako umetno delo, bali so se, da ne bi še kje drugej naredil mojster enake ure, zató so ga dali oslepiti. Preden pa se je imelo to zgoditi, prosil je mladenič, da bi ga še enkrat pustili k uri, kjer imá še nekaj malega popraviti. To se mu dovoli, mladenič gré, vzame nekaj

iz ure in ta obstane, a nobeden mojster je ni mogel več popraviti. Koliko je na tem resnice, se ne vé, vendar pa nam kaže podoba pod uro slepega mladenčca. Sedanji čas se je je zopet nekdo usmilit ter jo skuša popraviti, pa iz stare lesene robe se bo dalo težko kaj storiti. Tudi prejšine oguljene slikarije krog ure se bodo nadomestile z novimi, kar bo jako krasilo sodnišnico in celi terg. Sredi terga stoji velika kamenita soha (štatva), v katerej je kapelica sv. Trojice.

Na desno od gornega terga je spodnji ali zeleni terg, koder se gré memo kapucinskega samostana skozi Katarinina vrata iz terdnjave. Na tem tergu stoji hiša, kjer je videti v gornjem nadstropji črn konj napol spét skozi okno in pripravljen na skok. Pripoveduje se, da je neka olomuška gospá bila zaljubljena v mladenčca, ki pa jej ni povračal njene ljubezni. Nek čarodejec jej ponudi čudodelno pijačo rekoč, da obudi ljubezen v onem, ki jo izpije. Gospá tega ni verjela ter izlije nalašč to pijačo v vodo, s katero napoji konja, češ da bi osramotila bebastega čarodejca. Pa gledí! komaj konj izpije čudodelni napoj, koj se uterga ter hiti za gospó. Ta v smertnem strahu beží v gornjo sobo, konj pa za njo; a videti, da mu ne uteče, skoči v obupanju skozi okno na terg, kjer se ubije, pa tudi konj je skočil za njo. Se je li tudi ta ubil ali ne, tega ne vem, kako nogó si je pa že polomil ali vsaj zvil. — Ta terg se po pravici imenuje zeleni, kajti tukaj so zbrane vsaki dan kmečke ženice s svojo raznoverstno zelenjavo, da si lahko olomuške kuharice izberó za potrebo, česar rabijo. Posebno je tukaj živo, kedar se prodaja sadje v jeseni, takrat se ti kar ni moč preriti skozi gnječo, tako se vse tlači in rije krog vozov z jabelki, hruškami in češpljami naloženih.

(Konec prihodnjič.)

Slovenski pregovori.

(Nabral L. G. Podgoričan.)

Obljuba déla dolgove. —

Mnogo sovražnikov, mnogo česti. —

Kedor sneg nosi na glavi, naj ne hodi na solnce. —

V steklenej hiši ne lučaj s kamenjem, v obešenčevej hiši ne govôri o vislicah. —

Ni lahko na svečniku stati, pa nobene sence ne dajati. —

Kdor pod stekleno streho biva, naj ne meče kamenja na sosedovo hišo. —

Kar je kdo skuhal, to naj tudi jé. —

Čem boljše so žene, tem menj o njih govoré. —

Dober premislek je boljši, nego dan hoda. —

Kdor dobro blago imá, vselej lahko ga prodá. —

Nemec je Čehu le tadaj prijazen, kedar se na ledu greje gadja golazen. —

Miru Poljaku ni z Nemci, kakor volku ne z ovčami. —

Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. —
 Kjer kolnejo, tam hudič posluša. —
 Navada popada. —
 Brezi vsakorsnega pomočka je najizverstnejši možak ničla. —
 Človek snuje, Bog boguje. —
 V politiko pes taco molí. —
 Kdor mnogo popotuje, lahko kaj pripoveduje. —
 Na skledo kisline se ne vjame toliko muh, kolikor na žlico medú. —
 Krepak človek in vodopad (slap) si sama delata pot. —
 Boljši je vrabec v roci, nego golob na strehi.
 Kosmatinu ni ljubó, če ga primeš za uhó. —
 Kjer po smodniku diši, tam črnilu moči ní. —
 Kolikor glav, toliko umov. —
 Kar se človeku dá, to mu ne tare srcá. —
 Kdor v žerjavico piha, lahko si šobo osmodí. —
 Národ, ki svojih veleumov ne česti, ni vreden, da se mu rodé. —
 Enaki smo kermarju, ki ne zna, kjé je pristanišče, ter jadra tako dolgo,
 da napósled žalostno pogine. —
 Nikar ne hvali dneva pred večerom. —

Duhovske spremembe v Kerški škofiji.

Č. g. Cirus Karl je dobil faro Ingolsthal. — Za provizorja gresta č. g. Kristy-
 nyak And., iz Št. Paternian-a v Kirchbach in Gugenberger Franc iz Brež v Svinc. —
 Umerl je: dne 18. jul. č. g. Grebečičer Ign., fajmošter v Kirchbachu. R. I P.

Družba sv. Mohora.

Knjige družbe sv. Mohora so v natisu doveršene, 22. t. m. prične se razpošiljatev in
 sicer po versti kakor je naznanjeno v „Koledarju za l. 1877“.

Vsak družnik dobi šestero knjig v obsegu 78 tiskanih pól.

Vseh družnikov je letos 25.863. — Izmed posameznih škofij šteje:

1. Goriška . . .	69	dosmert.	2757	letnih, vkup	2826	udov.
2. Kerška . . .	45	„	2522	„	2567	„
3. Lavantinska . . .	121	„	9034	„	9155	„
4. Ljubljanska . . .	200	„	9293	„	9493	„
5. Terž.-Koperska . . .	25	„	1248	„	1273	„
6. Sekovska . . .	9	„	149	„	158	„
7. Somboteljska . . .	1	„	101	„	102	„
8. Senjska . . .	2	„	93	„	95	„
9. Zagrebačka . . .	6	„	131	„	137	„
10. Poreška . . .	—	„	21	„	21	„
11. Videmska . . .	—	„	17	„	17	„
12. Razne druge . . .	7	„	12	„	19	„

Vkup . . . 485 dosmert. 25.378 letnih, vkup 25.863 udov.

Dohodki znašajo 28.249 gold. 9 kr. — Stroški pa 28.586 gl. 54 kr. — Matici je
 prirastlo 221 gld.